

ROCZNIK AUDYTU I RACHUNKOWOŚCI THE ANNUAL JOURNAL OF AUDIT AND ACCOUNTING

KANON RZETELNOŚCI I UCZCIWOŚCI ORAZ ZASAD ETYCZNYCH

Wydawca i Redakcja Czasopisma dokładają wszelkich starań w celu dotrzymania najwyższych standardów etycznych w praktyce wydawniczej. Wszystkie strony zaangażowane w publikację Czasopisma (autorzy, recenzenci oraz inne osoby z tym procesem związane) obowiązują kanon rzetelności i uczciwości oraz zasad etycznych właściwy dla przygotowania opracowań naukowych i przeprowadzenia procesu publikacyjnego, który przedstawiony jest w „Kodeksie etyki pracownika naukowego” opracowanym w Polskiej Akademii Nauk (link: https://pan.pl/wp-content/uploads/2024/12/KodeksEtykiPracownikaNaukowego_od_20241205.pdf (pan.pl)) oraz w wytycznych COPE – Committee on Publication Ethics (<https://publicationethics.org/>).

KANON RZETELNOŚCI I UCZCIWOŚCI ODNOSZĄCY SIĘ DO AUTORA opracowania obejmuje uniwersalne zasady etyki:¹

- (1) sumienność w prezentowaniu celów i intencji zamierzonych lub prowadzonych badań, w przedstawianiu metod i procedur badawczych oraz interpretacji uzyskanych wyników, a także w przekazywaniu informacji na temat możliwych zagrożeń oraz dobrze uzasadnionych przewidywaniach odnośnie do korzyści i możliwych zastosowań;
- (2) wiarygodność w prowadzeniu badań, krytycyzm wobec uzyskanych wyników, skrupulatność, troska o szczegóły i pieczołowitość w przedstawianiu wyników badań;
- (3) obiektywizm: opieranie interpretacji i wniosków wyłącznie na faktach, sprawdzalnym rozumowaniu i danych, które są możliwe do potwierdzenia przez innych;
- (4) niezależność od zewnętrznych wpływów na prowadzenie badań, zarówno wobec zlecających badania czy ekspertyzy, jak i od wpływów ze strony politycznych, ideologicznych, religijnych lub gospodarczych grup nacisku;
- (5) otwartość w dyskusjach z innymi naukowcami na temat własnych badań, co jest jednym z kluczowych warunków postępu w nauce, oraz przyczyniania się do gromadzenia wiedzy poprzez publikowanie wyników badań, jak również w uczciwym przekazywaniu tej wiedzy społeczeństwu;
- (6) przejrzystość dokumentowania badań naukowych gwarantująca dostępność danych po opublikowaniu wyników badań;
- (7) odpowiedzialność przejawiana wobec obiektów badań;

¹ Za: „Kodeks etyki pracownika naukowego”. https://pan.pl/wp-content/uploads/2024/12/KodeksEtykiPracownikaNaukowego_od_20241205.pdf (pan.pl) [dostęp: 2025].

- (8) odpowiedzialność badacza za społeczno-gospodarcze i środowiskowe konsekwencje sformułowanych konkluzji;
- (9) sprawiedliwość i rzetelność w ocenie merytorycznej i etycznej pracy innych badaczy oraz w opiniowaniu i uznawaniu osiągnięć naukowych tych, którym się ono rzeczywiście należy, wyrażająca się we właściwym podawaniu źródeł i uczciwym uznawaniu ich udziału w osiągnięciach naukowych;
- (10) niewykorzystywanie swojego naukowego autorytetu przy wypowiedzaniu się na tematy z poza obszaru własnych kompetencji;
- (11) odwaga w sprzeciwianiu się poglądom sprzecznym z wiedzą naukową oraz praktykom niezgodnym z zasadami rzetelności naukowej;
- (12) troska o przyszłe pokolenia naukowców przejawiająca się nie tylko w poszanowaniu i uczciwym traktowaniu współpracowników oraz staraniach o ich rozwój naukowy, ale także w zaznajamianiu ich z obowiązującymi standardami oraz normami etycznymi.

Opracowania, które zostaną przyjęte do opublikowania w Czasopiśmie, w żadnym razie nie mogą naruszać tegoż kanonu. Nie mogą nosić żadnych znamion praktyk niezgodnych z przyjętymi normami prawnymi i etycznymi. Wykaz nagannych praktyk obejmuje przykładowo:

- plagiat, który ma miejsce wówczas, gdy autor wykorzystuje pracę innego autora (np. opinie, sformułowania, dane) bez powołania się w tekście opracowania na źródło informacji;
- autoplgiat (zduplikowanie publikacji) – sytuacja która ma miejsce wówczas, gdy wystąpi powtórne opublikowanie własnego utworu (bądź jego fragmentów) jako nowego, bez podania stosownej informacji o tym fakcie; w wyjątkowych sytuacjach jest możliwy przedruk lub tłumaczenie już opublikowanego opracowania, ale wymaga to zgody Wydawcy i musi zostać odnotowane w odpowiednim przypisie;
- składanie tego samego opracowania jednocześnie w dwóch różnych wydawnictwach;
- fałszowanie danych lub manipulowanie nimi oraz nieuczciwość w opisie wyników badań;
- pominięcie w wykazie autorów osób, które przyczyniły się do powstania utworu (ghost authorship);
- przypisanie autorstwa osobom, które nie miały żadnego wkładu w powstanie artykułu naukowego utworu lub których udział w powstaniu artykułu był znikomy (guest authorship, honorary authorship);
- nieujawnienie znaczącego wkładu autora w powstanie utworu (ghostwriting);
- umieszczenie w wykazie autorów osób, które nie wyraziły na to zgody;
- zatajanie konfliktu interesów, który występuje wtedy, gdy dążenie do prawdy staje się sprzeczne z konkurencyjnymi celami autora.

KANON RZETELNOŚCI I UCZCIWOŚCI ODNOSZĄCY SIĘ DO RECENZENTÓW współpracujących z Redakcją Czasopisma obejmuje uniwersalne zasady etyki:

- (1) terminowość wykonania recenzji,
- (2) poufność recenzowanych prac,
- (3) zachowanie obiektywności w ocenie,
- (4) badanie rzetelności źródeł,
- (5) wyłączenie z procedury recenzowania w przypadku konfliktu interesów,
- (6) niewykorzystywanie recenzowanych tekstów dla własnych potrzeb i korzyści.

KANON RZETELNOŚCI I UCZCIWOŚCI ODNOSZĄCY SIĘ DO CZŁONKÓW REDAKCJI, KOLEGIUM REDAKCYJNEGO I WYDAWCY obejmuje uniwersalne zasady etyki:

- (1) dbanie o jakość publikowanych opracowań i odpowiedzialność za ich treść,
- (2) ocena opracowań na podstawie ich jakości oraz znaczenia dla Czasopisma, bez względu na pochodzenie autora pracy, jego narodowość, przynależność etniczną, poglądy polityczne, płeć, rasę czy wyznanie,
- (3) zachowanie poufności informacji związanych z procesem redakcyjnym,
- (4) dbanie o rzetelność naukową publikowanych prac i w przypadku podejrzeń o nieuczciwe praktyki inicjowanie podjęcia kroków wyjaśniająco-naprawczych,
- (5) zapewnienia profesjonalnego procesu redakcji, do poddania redagowanego tekstu autoryzacji, a następnie przedstawienia autorowi tekstu po złamaniu do korekty autorskiej.

W przypadku naruszenia zasad etycznych w tekście już opublikowanym Redakcja wycofa artykuł ze strony internetowej, zamieszczając informację o powodach wycofania, a w przypadku tekstu drukowanego redakcja zamieści stosowne oświadczenie w następnym numerze Czasopisma. Redakcja poinformuje o sprawie autora, instytucję, w której jest afiliowany, recenzentów, osoby poszkodowane, a także, jeśli będzie to konieczne, inne organy nadzoru etycznego.